

“OSHQOZON-ICHAK TIZIMI KASALLIKLARIDA BEMORLARGA HAMSHIRALIK PARVARISHINI TASHKIL ETISHNING ZAMONAVIY TAMOYILLARI”

Mamanazarova Roxilaxon

Farg‘ona shahar Abu Ali Ibn Sino

nomidagi jamoat salomatligi texnikumi

Hamshiralik ishi kafedrası o‘qituvchisi

Annotatsiya

Oshqozon-ichak tizimi kasalliklari dunyo bo‘yicha eng ko‘p uchraydigan patologiyalar qatoriga kiradi. Ushbu kasalliklar bemorlarning hayot sifatini pasaytirib, mehnat qobiliyatiga salbiy ta'sir ko‘rsatadi. Mazkur maqolada oshqozon-ichak tizimi kasalliklarida hamshiralik parvarishining asosiy yo‘nalishlari, bemor holatini baholash, parhez terapiyasini tashkil etish, asoratlarning oldini olish va sog‘lom turmush tarzini shakllantirishdagi hamshiraning roli yoritilgan.

Kalit so‘zlar: hamshiralik parvarishi, gastroenterologiya, gastrit, oshqozon yarasi, enterit, kolit, parhez terapiyasi, profilaktika.

“MODERN PRINCIPLES OF ORGANIZING NURSING CARE FOR PATIENTS WITH DISEASES OF THE GASTROINTESTINAL SYSTEM”

Annotation

Diseases of the gastrointestinal system are among the most common pathologies in the world. These diseases reduce the quality of life of patients and negatively affect their ability to work. This article discusses the main areas of nursing care in diseases of the gastrointestinal system, the role of the nurse in assessing the patient's condition, organizing dietary therapy, preventing complications, and forming a healthy lifestyle.

Keywords: nursing care, gastroenterology, gastritis, stomach ulcer, enteritis, colitis, dietary therapy, prevention.

Kirish

Oshqozon-ichak tizimi inson organizmining muhim funksional tizimlaridan biri bo'lib, oziq moddalarni hazm qilish va ularning so'rilishini ta'minlaydi. Mazkur tizim faoliyatining buzilishi organizmda metabolik va funksional o'zgarishlarni keltirib chiqaradi. Gastroenterologik kasalliklarning samarali davolanishida shifokor bilan bir qatorda hamshiraning kasbiy faoliyati ham muhim ahamiyatga ega. Hamshiralik parvarishi bemorning jismoniy va ruhiy holatini yaxshilashga, davolash samaradorligini oshirishga hamda asoratlarning oldini olishga xizmat qiladi.

Oshqozon-ichak tizimi kasalliklarining tavsifi

Oshqozon-ichak tizimi kasalliklariga gastrit, gastroezofageal reflyuks kasalligi, oshqozon va o'n ikki barmoqli ichak yara kasalligi, enterit, kolit, irritable ichak sindromi hamda boshqa patologiyalar kiradi.

Ushbu kasalliklarning asosiy klinik belgilari:

- Qorin sohasida og'riq;
- Ko'ngil aynishi va qusish;
- Jig'ildon qaynashi;
- Ich ketishi yoki qabziyat;
- Qorin dam bo'lishi;
- Ishtahaning pasayishi;
- Tana vaznining kamayishi;
- Umumiy holsizlik.

Oshqozon-ichak kasalliklarida hamshiralik tashxisi

Hamshira bemorni kuzatish jarayonida quyidagi muammolarni aniqlashi mumkin:

- Og‘riq sindromi;
- Ovqatlanishning buzilishi;
- Suvsizlanish xavfi;
- Qusish va diareya bilan bog‘liq elektrolitlar muvozanatining buzilishi;
- Ruhiy bezovtalik;
- Uyquning buzilishi;
- Kasallik haqida bilim yetishmasligi.

Hamshiralik tashxisi individual parvarish rejasini ishlab chiqishda muhim ahamiyatga ega.

Hamshiralik parvarishining asosiy yo‘nalishlari

- Bemor holatini muntazam kuzatish
- Hamshira bemorning tana harorati, arterial qon bosimi, puls va nafas olish ko‘rsatkichlarini nazorat qiladi. Qusish, ich ketishi yoki qon ketish holatlari kuzatilganda darhol shifokorga xabar beradi.

- Parhez terapiyasini tashkil etish

Oshqozon-ichak kasalliklarida davolovchi ovqatlanish muhim o‘rin tutadi.

Hamshira bemorning parhezga rioya qilishini nazorat qiladi va quyidagilarni tavsiya etadi:

- Yog‘li va qovurilgan taomlarni cheklash;
 - Achchiq mahsulotlarni iste'mol qilmaslik;
 - Ovqatni oz-ozdan va tez-tez qabul qilish;
 - Yetarli miqdorda suyuqlik ichish.
-
- Dori vositalarini o‘z vaqtida qabul qilishni nazorat qilish

Hamshira shifokor tomonidan buyurilgan preparatlarning o‘z vaqtida va to‘g‘ri qabul qilinishini ta'minlaydi hamda nojo‘ya ta'sirlarni kuzatadi.

Psixologik qo‘llab-quvvatlash

Ko‘plab gastroenterologik kasalliklarda stress muhim omil hisoblanadi. Hamshira bemor bilan samimiy muloqot olib borib, ruhiy qo‘llab-quvvatlaydi va davolanishga bo‘lgan ishonchini mustahkamlaydi.

Gigiyenik parvarish

Og‘ir ahvoldagi bemorlarda shaxsiy gigiyena qoidalariga rioya etilishiga yordam berish ham hamshiralik parvarishining muhim qismi hisoblanadi.

Asoratlarning oldini olishda hamshiraning roli

Hamshira quyidagi xavfli holatlarni erta aniqlashi lozim:

- Oshqozon-ichakdan qon ketishi;
- Kuchli suvsizlanish;
- Elektrolitlar muvozanatining buzilishi;
- Perforatsiya va peritonit xavfi;
- Tana vaznining keskin kamayishi.

Asoratlarni erta aniqlash bemor hayotini saqlab qolishda muhim ahamiyatga ega. Sog‘lom turmush tarzini shakllantirish

Hamshira bemorlarga:

- To'g'ri ovqatlanish;
- Jismoniy faollik;
- Zararli odatlardan voz kechish;
- Stressni boshqarish;
- Profilaktik tibbiy ko'riklardan o'tish

bo'yicha tavsiyalar beradi.

Xulosa

Oshqozon-ichak tizimi kasalliklarida hamshiralik parvarishi davolash jarayonining ajralmas qismi hisoblanadi. Bemor holatini muntazam kuzatish, parhez terapiyasini tashkil etish, dori vositalarini nazorat qilish va sog'lom turmush tarzini targ'ib etish orqali davolash samaradorligini oshirish mumkin. Hamshiraning bilim va ko'nikmalari bemorning tezroq sog'ayishi hamda asoratlarning oldini olishda muhim o'rin tutadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. K.O'.Zokirova. Hamshiralik ishi asoslari. Toshkent
2. Gastroenterologiyada hamshiralik parvarishi. Toshkent, 2022.
3. Potter P., Perry A. Fundamentals of Nursing. Elsevier, 2023.
4. Hinkle J., Cheever K. Brunner & Suddarth's Textbook of Medical-Surgical Nursing. 2024.
5. O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligining gastroenterologik kasalliklar bo'yicha klinik tavsiyalari.